

vanzaaknummer 2012 T 756

datum 14 november 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.K. Kerk in Nederland (rechtsopvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure Klachtencommissie seksueel misbruik in de R.-K. Kerk Procedure (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],

geboren op [datum],

wonende te [plaats],

hierna te noemen: klager,

juridisch adviseur: mr. M.B.M. Kaaij, advocaat te Nijmegen,

tegen:

[naam],

geboren op [datum],

de persoon over wie geklaagd wordt,

hierna ook te noemen: aangeklaagde,

lid van de orde van de Minderbroeders Franciscanen.

Hetgeen hierna wordt weergegeven betreft telkens een zakelijke weergave.

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 7 juni 2012.

Op 17 juli 2012 is bij de griffie een machtiging binnengekomen waarbij aangeklaagde [naam] machtiging verleent aan de overste van de orde van de Minderbroeders Franciscanen, dr. [naam] ofm om namens aangeklaagde op te treden ter zitting en een reactie op het klaagschrift te geven.

Op 30 juli 2012 is bij de griffie een verweerschrift op het klaagschrift ingekomen van dr. [naam] ofm, voornoemd. Op 24 augustus 2012 is bij de griffie nog een brief binnengekomen van drs. [naam], Bisschop van 's-Hertogenbosch.

Op 1 november 2012 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen en heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr. M.B.M. Kaaij voornoemd.

Namens aangeklaagde is verschenen dr. [naam] ofm voornoemd.

2. De klacht

2.1 Klager kwam uit een streng katholiek gezin. In de eerste klas van de lagere school is klager misdienaar geworden. Hij trad ongeveer drie maal per week als zodanig op tijdens huwelijken of begrafenissen. Klager kreeg voor die gelegenheden vrij van school. Na de bouw van de nieuwe kerk in [plaats] was klager daar samen met zijn vriend [naam]

misdienaar. In deze kerk heeft aangeklaagde klager seksueel misbruikt. Dat ging als volgt in zijn werk. Na afloop van de mis werd of aan klager of aan [naam] maar nooit aan hen samen, door aangeklaagde gevraagd om een klusje te doen. Wanneer klager dan met aangeklaagde samen was, ging aangeklaagde achter hem staan, boog zich voorover en betastte met zijn handen de buik van klager en vervolgens zakte de handen van aangeklaagde af naar de broekzakken van klager. Hij woelde dan in diens broekzakken en vertelde klager dat hij het goed had gedaan als misdienaar. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager aangevuld dat dit circa een half jaar geduurd heeft.

Vervolgens bouwde aangeklaagde zijn handelingen uit. Het ging over van woelen in het betasten van het geslachtsdeel van klager. Daarbij vroeg aangeklaagde hem of hij het niet erg vond. Klager wist niet wat hij hierop moest antwoorden omdat aangeklaagde een pater was en het wel zou weten. De keer daarop maakte aangeklaagde de knoopjes van de broek van klager open en liet hij de broek en onderbroek van klager zakken. Hij betastte het geslachtsdeel van klager en begon ermee te spelen. De eerste keer dat dit gebeurde vroeg aangeklaagde nog of hij dit leuk vond, klager weet nog dat hij zijn schouders ophaalde. De daaropvolgende keer vertelde aangeklaagde dat hij hetzelfde had en vroeg hij aan klager of hij dat ook eens wilde voelen waarop hij de hand van klager pakte en deze via de zijopening van zijn habijt naar het blote geslachtsdeel van aangeklaagde leidde. Klager werd vervolgens gedwongen aangeklaagde af te trekken. In het begin hielp aangeklaagde hierbij. Aangeklaagde kwam ook klaar en wanneer het sperma op de hand van klager kwam, maakte aangeklaagde dit schoon. Na enige tijd ging ook het habijt van aangeklaagde omhoog en werd klager voor het eerst met een geslachtsdeel van een volwassen man geconfronteerd. Klager moest aangeklaagde met grote regelmaat aftrekken. Ook kwam het voor dat aangeklaagde dan tegen klager opreed. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager aangegeven dat dit vele malen gebeurd is. Of het vijftig of honderd maal is gebeurd, durft hij niet te zeggen. Aangeklaagde vroeg vaak of klager het lekker vond, hij gaf daarbij ook aan dat “ we dit als geheimpje voor onszelf moeten houden”.

De seksuele handelingen vonden plaats in de wijnkelder onder de kerk, in het verwarmingshok van de kerk, op de kamer van aangeklaagde in de parochie en in de bibliotheek van de parochie. Wanneer in deze ruimten een deur afgesloten kon worden, gebeurde dit. Na de seksuele handelingen kreeg klager een aai over zijn bol. Klager heeft getracht over de gebeurtenissen met zijn ouders te praten maar zij geloofden hem niet. Op een gegeven moment heeft klager hierover met zijn vriend [naam] gesproken. Hij bleek gelijksoortige ervaringen te hebben met aangeklaagde. Samen met [naam] is klager toen naar de politie gegaan. Hij kan zich nog herinneren dat er een verslag is gemaakt dat hij heeft ondertekend. Klager heeft hier echter nooit meer iets van gehoord. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft klager nog aangevuld dat hij, toen hij naar de politie ging, acht á negen jaar oud moet zijn geweest. Uiteindelijk heeft klager een uitweg gezocht om niet meer naar de kerk te hoeven: hij ging 's ochtends als bijbaantje folders bezorgen. Het contact met aangeklaagde is toen gestopt. Ter zitting heeft klager naar voren gebracht dat hij erg boos is over de reactie van aangeklaagde ‘dat het hem lijkt te zijn overkomen’. Zijn houding in deze stoort klager zeer. Ter zitting heeft klager ten aanzien van de frequentie van het seksuele misbruik aangegeven dat het al met al drie tot vier jaar heeft plaatsgevonden, gedurende een aantal malen per week. Ten aanzien van zijn leeftijd ten tijde van het seksueel misbruik heeft klager nog naar voren gebracht dat klager in ieder geval tot zijn twaalfde jaar misdienaar is geweest. Het kan zijn dat het misbruik eerst in [jaar] is begonnen in tegenstelling tot het jaar van aanvang dat in het klaagschrift is genoemd.

2.2 In de periode dat het seksuele misbruik plaatsvond, werd klager opstandig, agressief en voelde hij veel spanning en onrust. Klager deed veel dingen die niet mochten. Op school

had hij moeite zich te concentreren met als gevolg dat hij eenmaal is blijven zitten. Klager heeft de LTS en de MTS afgerond. Klager was het liefst alleen, dan voelde hij zich het prettigst. Klager vond het moeilijk wanneer een vriend vriendschappelijk een arm om zijn schouder sloeg. Ook vond hij het tijdens de dienstplicht moeilijk om gezamenlijk te moeten douchen. Hij voelde zich snel bedreigd met als gevolg een negatieve reactie in de trant van 'er zal bij mij wel iets niet goed zijn'. Klager ondervond gedurende zijn verdere leven problemen met zijn seksleven, relaties en vertrouwen. Er ligt nog altijd een taboe en schaamte voor klager op zijn verleden. Zo heeft hij nooit met zijn twee ex-echtgenoten noch met zijn kinderen over de gebeurtenissen gesproken. Alleen met zijn beste vriend, [naam], heeft hij hierover gesproken.

2.3 Klager wenst gehoord te worden, hij wil erkenning van het seksuele misbruik zoals klager dat omschreven heeft en hij wil dat spijt betuigd wordt door het Bisdom. Voorts wenst klager in onderhandeling te treden over een financiële vergoeding.

3. Het verweer

Omdat aangeklaagde gelet op zijn gezondheidstoestand, niet zelf naar de zitting van de Klachtencommissie kan komen heeft dr. [naam] ofm voornoemd namens aangeklaagde een schriftelijke reactie gegeven en is hij namens aangeklaagde ter zitting opgetreden. Aangeklaagde bevindt zich sinds 29 juli 2012 op de gesloten afdeling van het woonzorgcentrum [naam] in [plaats]. Dr. [naam] heeft tweemaal met aangeklaagde over de klacht gesproken. De eerste maal, eind juni 2012, reageerde aangeklaagde uiterst geschokt en verontwaardigd. Hij ontkende echter niet dat er 'iets was geweest' maar volgens hem niet in de mate waarin klager dit beschreef. Hij wekte evenwel de indruk dat het hem overkomen was. Ook heeft aangeklaagde hem verteld over een gesprek met een officier van justitie in [plaats]. Dit heeft echter niet tot een officiële beschuldiging geleid. Bij de tweede ontmoeting vertelde aangeklaagde van niets te weten, ook niet dat dr. [naam] eerder met hem gesproken had. Gaandeweg het gesprek trok deze houding bij. Het verhaal met de 'officier' kwam terug en ook dat er iets geweest was maar wederom niet in die mate als omschreven in de klacht.

Dr. [naam] heeft onderzoek verricht. In het persoonsdossier van aangeklaagde zijn geen aanwijzingen te vinden aangaande seksueel misbruik. Wel heeft dr. [naam] van de huidige plaatselijke overste vernomen dat tijdens het laatste studie jaar van aangeklaagde in [jaar] de fraters-studenten in het klooster van [naam] bij elkaar geroepen zijn. Zij kregen te horen over een zaak van misbruik en dat pater [naam] daarbij betrokken was en dat deze daarom het klooster moest verlaten. Dr. [naam] concludeert dat er al met al 'iets is geweest'. Ten aanzien van de periode van misbruik merkt dr. [naam] op dat aangeklaagde op [datum] gewijd is. Kort daarna volgde zijn benoeming tot kapelaan. Uit het dossier blijkt dat klager op [datum] als misdienaar is aangenomen, aangeklaagde was toen al officieel in de parochie werkzaam. Hij is volgens de gegevens van het bisdom in januari [jaar] vertrokken als kapelaan. Dr. [naam] concludeert dat klager zich moet vergissen ten aanzien van de periode van het seksuele misbruik nu aangeklaagde slechts anderhalf jaar in het bisdom 's-Hertogenbosch gewerkt heeft. Ter zitting van de Klachtencommissie heeft [naam] gesteld dat hij geen punt maakt van de periode waarin het seksuele misbruik heeft plaatsgevonden. [naam] is er van overtuigd dat het seksuele misbruik zoals omschreven zich heeft voorgedaan en hij schaamt zich hiervoor diep.

4. De beoordeling

4.1 Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 1.3 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2 Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde handelingen zoals het veelvuldig moeten dulden dat aangeklaagde zijn geslachtsdeel betastte en dat klager aangeklaagde gedurende een periode van circa een jaar, ook veelvuldig met een zekere frequentie heeft moeten aftrekken moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 1.3 van de Procedure.

4.3 Er zijn zevenenveertig jaar verstreken sinds de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Door de geestestoestand van aangeklaagde kan hij niet meer gehoord worden over de gebeurtenissen. Wel is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst, hebben plaatsgevonden. De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal verteld heeft.

Daarnaast ondersteunt de verklaring van toestemming van gebruik van zijn klacht als steunbewijs van de heer [naam], die op 3 oktober 2012 bij de griffie van de Klachtencommissie binnen is gekomen, het verhaal van klager. Ook de heer [naam] verklaart over het betasten en moeten aftrekken van het geslachtsdeel van aangeklaagde.

Tenslotte blijkt uit de verklaring van dr. [naam] ter zitting van de Klachtencommissie dat er sprake is geweest van misbruik. Gelet op het feit dat klager in december [jaar] als misdienaar is aangenomen en het feit dat aangeklaagde in januari [jaar] is overgeplaatst acht de Klachtencommissie aannemelijk dat het seksueel misbruik zich gedurende ongeveer één jaar, met een gemiddelde frequentie van enkele keren per week heeft voorgedaan.

4.4 Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde, gelet op de ernst en de duur met gebruikmaking van gezag en in een afhankelijkheidsrelatie, hoogst kwalijk is geweest.

4.5 Door de gezondheidstoestand van aangeklaagde kunnen jegens hem geen maatregelen meer worden genomen. De Klachtencommissie zal zich bij haar advisering dan ook richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6 Over een eventuele verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegrondverklaring van de klacht door de kerkelijke gezagsdrager kan klager zich voor het verkrijgen van schadevergoeding wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de minister provinciaal van de Minderbroeders in Nederland de klacht gegrond te verklaren.

Dit advies is vastgesteld op 14 november 2012 door mr. G.A.M. Stevens, voorzitter, mr. A.M.T. Denekamp-Mulder en mr. P.A. Schaafsma, leden, bijgestaan door mr. S. Westerdijk, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Tegen dit advies is geen hoger beroep mogelijk. Wel bestaat voor klager en de (gemachtigde van de) kerkelijke gezagsdrager ingevolge artikel 20 van de Procedure de mogelijkheid binnen twee weken na ontvangst van dit advies schriftelijk bezwaar in te dienen indien er naar zijn of haar oordeel een algemeen beginsel van behoorlijke klachtbehandeling is geschonden. Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de minister-provinciaal en aan klager verzonden.

Op grond van art. 21.1 van de Procedure stelt de minister-provinciaal binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die zij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 21.3 van de Procedure geeft de minister-provinciaal daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 21.4 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de minister-provinciaal.